

KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

DLA KLASY VII

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

SŁUCHANIE

- uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela,
- wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi,
- słucha wzorcowych nagrań tekstów,
- mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu,
- rozumie polecenia,
- rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście,

CZYTANIE TEKSTÓW LITERACKICH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- czyta teksty współczesne i dawne,
- odczytuje tekst na poziomie dosłownym,
- rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje,
- wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi,
- dostrzega różne motywy postępowania bohaterów,
- odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, patriotyzm,
- czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego,
- odróżni a osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu,
- zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi,
- rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze,
- zna cechy pieśni, fraszki, trenu, satyry, poematu, ballady, dramaty romantycznego,
- wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze,
- wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości,
- zna cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania,

- rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową,
- rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu,
- wyszukuje informacje w encyklopedii i słowniku ortograficznym oraz słowniku języka polskiego,
- posługuje się spisem treści,
- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym,
- zna terminy *adaptacja filmowa* i *adaptacja teatralna*,
- wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator),
- zauważa związki między dziełem literackim a dziełem plastycznym,

MÓWIENIE

- poprawnie wypowiada się na podany temat,
- opisuje wygląd postaci, przedmiotu, krajobraz,
- opowiada treść utworu,
- streszcza prosty tekst literacki lub popularnonaukowy,
- podaje cechy postaci fikcyjnej,
- mówi o uczuciach własnych i postaci literackich,
- bierze udział w przygotowaniu inscenizacji wybranego utworu.

II TWORZENIE WYPOWIEDZI

PISEMNYCH

- tworzy plan dłuższej wypowiedzi,
- pisze na temat,
- stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu,
- stara się o estetyczny zapis wypowiedzi,
- potrafi zredagować ogłoszenie, zaproszenie i dedykację
- podejmuje próbę opisu postaci i krajobrazu, pisze list prywatny, kartkę z dziennika, prostą notatkę, streszczenie,
- opisuje elementy dzieła malarskiego,
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji na bliskie mu tematy.

USTNYCH

- potrafi krótko i poprawnie odpowiedzieć na zadane mu pytanie
- podejmuje próby recytacji utworu

- potrafi przygotować i przedstawić krótką prezentację multimedialną

III KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

stosuje wiedzę językową w zakresie:

– **fleksji** (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy; poprawnie zapisuje nazwy własne; stara się poprawnie używać różnych form rzeczowników, stopniuje przymiotniki, poprawnie używa liczebników w datach, stara się używać zaimków; łączy wyrazy w zdania i zdania za pomocą spójników,

– **składni** (rozróżnia zdanie i równoważnik zdania; ma świadomość logicznej budowy wypowiedzenia pojedynczego i z pomocą nauczyciela dokonuje jego rozbioru logicznego; określa formę gramatyczną wyrazów w zdaniu, odróżnia zdanie złożone współrzędnie od zdania złożonego podrzędnie)

- **słowotwórstwa** (rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny, tworzy prostą rodzinę wyrazów, zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy

Komunikacji językowej i kultury języka (wie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach)

IV SAMOKSZTAŁCENIE

- potrafi skorzystać z różnych źródeł informacji

- potrafi posłużyć się technologią informacyjną w poszukiwaniu informacji

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

SŁUCHANIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników,

- żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie,

- określa tematykę wysłuchanego utworu,

- rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym,
- wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu,

CZYTANIE TEKSTÓW LITERACKICH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- podejmuje próby odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym,
- wybiera z tekstu najważniejsze informacje,
- określa nadawcę i adresata wypowiedzi,
- nazywa różne motywy postępowania bohaterów,
- odczytując sens utworu, odwołuje się do podstawowych wartości, takich jak przyjaźń, wierność, patriotyzm,
- nazywa cechy liryki jako rodzaju literackiego, identyfikuje je w tekście poetyckim,
- określa osobę mówiącą w wierszu,
- nazywa podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, potrafi wskazać w tekście epitet, przenośnię, porównanie,
- wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie,
- identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze,
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości,
- rozumie znaczenie terminów *realizm* i *fantastyka*,
- odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania,
- zna cechy pieśni, fraszki, trenu, satyry, poematu, ballady, dramaty romantycznego
- wyszukuje potrzebne informacje w encyklopedii, słowniku ortograficznym, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych i wyrazów obcych,
- wyszukuje informacje w spisie treści, indeksie i przypisach,
- odróżnia teksty publicystyczne od innych tekstów,
- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym oraz prawnym,
- rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej,
- identyfikuje symbole występujące w malarstwie,
- dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie,
- rozumie rolę reżysera, aktora, scenografa, charakteryzatora w procesie powstawania filmu i przedstawienia teatralnego,
- rozpoznaje związki między dziełem literackim a plastycznym

MÓWIENIE

- wypowiadając się, podejmuje temat, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska,
- zachowuje trójdzielną kompozycję dłuższej wypowiedzi,
- dba o poprawność językową i stylistyczną,
- stara się stosować do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań,
- rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia,
- uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury,
- dobierając odpowiednie słownictwo, opisuje wygląd postaci, przedmiotu, krajobraz, sytuację,
- płynnie opowiada treść utworu jedno- i wielowątkowego,
- streszcza tekst literacki i popularnonaukowy według wcześniej przygotowanego planu,
- opisuje cechy postaci fikcyjnej,
- nazywa uczucia własne i bohaterów literackich,
- dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację,
- wygłasza z pamięci tekst poetycki i stosuje się do zasad interpunkcji oraz intonacji zdaniowej,
- wywiązuje się z zaplanowanych zadań związanych z przygotowaniem inscenizacji wybranego utworu,
- uczestniczy w omówieniu recytacji własnej i kolegów.

II TWORZENIE WYPOWIEDZI

PISEMNYCH

- pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi,
- stosuje akapity,
- stara się zachować poprawność językową tworzonego tekstu,
- wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną,
- uzasadnia swoje zdanie,
- redaguje opis postaci, krajobrazu, list prywatny, kartkę z dziennika, notatkę, streszczenie, zaproszenie, ogłoszenie, przepis kulinarny,
- pisze opowiadanie odtwórcze i opowiadanie twórcze z dialogiem,

- stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową,
- opisuje postaci fikcyjne i rzeczywiste,
- z pomocą nauczyciela opisuje dzieło malarskie,
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji, w którym uzasadnia własne zdanie,

USTNYCH

- potrafi poprawnie odpowiedzieć na zadane mu pytanie
- podejmuje próby recytacji utworu
- potrafi przygotować i przedstawić prezentację multimedialną

III KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

stosuje wiedzę językową w zakresie:

- **fleksji** (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy; poprawnie zapisuje nazwy własne; stara się używać poprawnych form rzeczowników, przymiotników, liczebników, zaimków; rozróżnia zaimki rzeczowne, przymiotne, przysłowne, liczebne; łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą spójników, stosuje właściwą interpunkcję w wypowiedzeniach),
- **składni** (dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania; rozróżnia zdanie i równoważnik zdania; rozumie różnicę między zdaniem złożonym współrzędnie i podrzędnie; zna typy tych zadań, stara się stosować do zasad interpunkcji),
- zna sposoby wzbogacania zasobu własnego słownictwa.
- **słowotwórstwa** (rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny, tworzy rodzinę wyrazów, zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy

komunikacji językowej i kultury języka (wie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach)

IV SAMOKSZTAŁCENIE

- potrafi skorzystać z różnych źródeł informacji,
- potrafi posłużyć się technologią informacyjną poszukiwaniu informacji

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

SŁUCHANIE

- słucha i rozumie wypowiedzi kolegów oraz nauczyciela, dzięki czemu uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej,
- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu,
- selekcjonuje informacje z wysłuchanego tekstu,
- analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu.

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji,
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym,
- określa funkcję przeczytanego tekstu,
- określa nadawcę i odbiorcę wypowiedzi,
- wyjaśnia tytuł utworu,
- wyjaśnia motywy postępowania bohaterów , ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych,
- dostrzega perswazję i wartościowanie w czytany tekście,
- określa cechy liryki jako gatunku literackiego i ilustruje je przykładami z tekstu,
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu, takich jak epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, pytanie retoryczne,
- samodzielnie wyodrębnia i omawia obrazy poetyckie w utworze,
- rozpoznaje i wskazuje cechy gatunkowe psalmu, pieśni i hymnu,
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze,
- posługuje się terminami *realizm* i *fantastyka*, *adaptacja filmowa* i *adaptacja teatralna*,
- uzasadnia przynależność gatunkową powieści, noweli, opowiadania,
- wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich,
- posługuje się terminami związanymi z dramatem jako rodzajem literackim,
- analizuje treść symbolu występującego w malarstwie,
- określa funkcję pozajęzykowych środków wyrazu w sztuce filmowej i teatralnej,

- określa rolę reżysera, aktora, scenografa, charakteryzatora w procesie powstawania filmu lub przedstawienia teatralnego,
- wyjaśnia związki między dziełem literackim a plastycznym,

MÓWIENIE

- płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej,
- stara się mówić logicznie i spójnie,
- wyraźnie i poprawnie wymawia wyrazy, akcentuje wyrazy i zdania,
- uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów,
- dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji,
- tworzy opis postaci, krajobrazu, sytuacji,
- opowiada treść utworu,
- opisuje uczucia własne i bohaterów literackich,
- wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej,
- aktywnie uczestniczy w przygotowaniu planu inscenizacji wybranego utworu oraz w jego realizacji,
- ocenia recytację własną i kolegów.

II TWORZENIE WYPOWIEDZI

PISEMNYCH

- pisze wypowiedź logiczną i spójną o trójdzielnej kompozycji, starając się zachować zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej,
- tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy, na przykład prośby i przeprosiny,
- uzasadnia własne zdanie za pomocą odpowiednich argumentów,
- redaguje opis, rozprawkę, charakterystykę postaci, kartkę z pamiętnika, recenzję, sprawozdanie, notatkę w postaci tekstu ciągłego, tabeli, wykresu, mapy pamięci, planu oraz pisma użytkowe, takie jak: ogłoszenie, zaproszenie, dedykację, instrukcje i przepisy,

USTNYCH

- potrafi poprawnie odpowiedzieć na zadane mu pytanie
- przygotowuje recytację utworu

- potrafi przygotować i przedstawić dłuższą prezentację multimedialną

III KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

stosuje wiedzę językową w zakresie:

– **fleksji** (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy; prawidłowo używa czasowników *wziąć, iść, rozumieć, umieć, lubić*; rozpoznaje imiesłowy i rozumie zasady ich tworzenia oraz używania, prawidłowo używa różnych form rzeczowników, przymiotników, liczebników; poprawnie stosuje rzeczownik z określającymi go przymiotnikami; rozróżnia liczebniki główne, porządkowe, zbiorowe, ułamkowe; rozróżnia zaimki rzeczowne, przymiotne, przysłowne, liczebne; stosuje zaimki w tekście w celu usunięcia zbędnych powtórzeń wyrazowych; łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą różnych spójników; stara się poprawnie zapisywać partykułę *nie* i *by* z różnymi częściami mowy; określa funkcję wykrzyknika w wypowiedziach),

– **składni** (dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania; rozróżnia rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie; stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, potrafi przekształcić go na zdanie złożone i odwrotnie, poprawnie stosuje interpunkcję w zdaniach złożonych),

- wskazuje sposoby wzbogacania zasobu słownikowego języka.

– **składni** (samodzielnie dokonuje analizy logicznej i gramatycznej zdania, posługuje się różnego rodzaju typami zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie; wykazuje dbałość o poprawną interpunkcję zdania złożonego odróżnia mowę zależną od niezależnej),

- **słowotwórstwa** (rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny, tworzy rodzinę wyrazów, zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy)

- **zróżnicowanie języka** (rozumie znaczenie homonimów i wyróżnia środowiskowe odmiany języka)

IV SAMOKSZTAŁCENIE

- wyszukuje potrzebne informacje z encyklopedii i słowników (ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych, wyrazów obcych),

- wybiera niezbędne informacje ze spisu treści, indeksu, przypisów,
- uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki,
- wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i prawnych,
- analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej,

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

SŁUCHANIE

- słucha i rozumie wypowiedzi kolegów oraz nauczyciela jako aktywny uczestnik sytuacji komunikacyjnej, zwłaszcza w czasie pracy w grupie,
- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu,
- wykorzystuje informacje wybrane z wysłuchanego tekstu,
- interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy.

CZYTANIE TEKSTÓW LITERACKICH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego,
- próbuje interpretować głosowo czytany lub wygłaszany z pamięci tekst,
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym,
- wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych,
- ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak: perswazja, manipulacja itp.,
- na podstawie wybranych utworów omawia cechy liryki jako rodzaju literackiego,
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii,
- analizuje obrazy poetyckie w utworze,
- na wybranych przykładach analizuje cechy gatunkowe psalmu, pieśni, hymnu, ballady, powieści, opowiadania, noweli,

- analizuje zależności między elementami konstrukcyjnymi świata przedstawionego w utworze,
- korzysta z encyklopedii i słowników (ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych, wyrazów obcych),
- samodzielnie korzysta ze spisu treści, indeksu, przypisów,
- posługuje się informacją wyszukaną w różnych tekstach, a zwłaszcza popularnonaukowych i prawnych,
- próbuje interpretować językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej,
- interpretuje symbole występujące w malarstwie,
- analizuje funkcję pozajęzykowych środków wyrazu w sztuce filmowej i teatralnej,
- porównuje dzieło literackie i plastyczne, dostrzega i analizuje związki między nimi,
- analizuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim,
- wyróżnia elementy groteskowe w utworze.

MÓWIENIE

- podejmuje temat w wypowiedziach logicznych, spójnych, uporządkowanych i poprawnych pod względem językowym oraz stylistycznym,
- wykazuje się wyraźną i poprawną wymową oraz przestrzega zasad poprawnego akcentowania wyrazów i zdań,
- udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji,
- posługując się bogatym słownictwem, tworzy opis postaci, krajobrazu, sytuacji,
- barwnie opowiada treść utworu,
- charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych,
- analizuje uczucia własne i bohaterów literackich,
- próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez prawidłowe stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie,
- aktywnie i twórczo uczestniczy w przygotowaniu inscenizacji wybranego utworu,
- krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów.

III TWORZENIE WYPOWIEDZI

PISEMNYCH

- pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym,
- dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy,
- posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania,
- posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. rozprawkę, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe,
- w sposób twórczy przekształca tekst epicki na scenopis filmowy.

USTNYCH

- potrafi poprawnie odpowiedzieć na zadane mu pytanie, budując dłuższą wypowiedź
- przygotowuje recytację utworu
- potrafi przygotować i przedstawić dłuższą prezentację multimedialną

III KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

stosuje wiedzę językową w zakresie:

– **fleksji** (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy; prawidłowo używa czasowników *wziąć, iść, rozumieć, umieć, lubić*; rozpoznaje imiesłowy i rozumie zasady ich tworzenia oraz używania, prawidłowo używa różnych form rzeczowników, przymiotników, liczebników; poprawnie stosuje rzeczownik z określającymi go przymiotnikami; rozróżnia liczebniki główne, porządkowe, zbiorowe, ułamkowe; rozróżnia zaimki rzeczowne, przymiotne, przysłowne, liczebne; stosuje zaimki w tekście w celu usunięcia zbędnych powtórzeń wyrazowych; łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą różnych spójników; stara się poprawnie zapisywać partykułę *nie* i *by* z różnymi częściami mowy; określa funkcję wykrzyknika w wypowiedziach),

– **składni** (dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania; rozróżnia rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie; stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, potrafi przekształcić go na zdanie złożone i odwrotnie, poprawnie stosuje interpunkcję w zdaniach złożonych),

- wskazuje sposoby wzbogacania zasobu słownikowego języka.

– **składni** (samodzielnie dokonuje analizy logicznej i gramatycznej zdania, posługuje się różnego rodzaju typami zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie; wykazuje dbałość o poprawną interpunkcję zdania złożonego odróżnia mowę zależną od niezależnej),

- **słotwórstwa** (rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny, tworzy rodzinę wyrazów, zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy)

komunikacji językowej i kultury języka (wie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach)

IV SAMOKSZTAŁCENIE

- wyszukuje potrzebne informacje z encyklopedii i słowników (ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych, wyrazów obcych),
- wybiera niezbędne informacje ze spisu treści, indeksu, przypisów,
- uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki,
- wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i prawnych,
- analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej,

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

SŁUCHANIE

- _ - słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych,
- odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji,
- _ -analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu.

CZYTANIE TEKSTÓW LITERACKICH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania oraz spoza niego) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym,
- samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji,
- praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego czy prawnego,
- krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego.

MÓWIENIE

- samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne stanowisko, lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe dowodzi przyjętych racji,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko, przedstawia wnioski,
- interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst,
- planuje zadania grupowe oraz podejmuje zadania wymagające kreatywności i zaangażowania,
- oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej.

II TWORZENIE WYPOWIEDZI

PISEMNYCH

- pisze wypowiedzi ciekawe pod względem sposobu ujęcia tematu, w których wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję,
- tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem, redaguje dłuższe formy wypowiedzi, takie jak recenzja czy rozprawka,
- podejmuje próby własnej twórczości literackiej.

USTNYCH

- potrafi poprawnie odpowiedzieć na zadane mu pytanie
- przygotowuje recytację utworu
- potrafi przygotować i przedstawić prezentację multimedialną

III KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:

- **fleksji** (klasyfikuje odmienne i nieodmienne części mowy; prawidłowo używa form czasowników, rzeczowników, przymiotników, liczebników, zaimków i świadomie stosuje je dla wzbogacania tworzonego tekstu; prawidłowo zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe, partykuły *nie* i *by* z różnymi częściami mowy; prawidłowo używa spójników i stosuje się do zasad interpunkcji)

- **składni** (samodzielnie dokonuje analizy logicznej i gramatycznej zdania, posługuje się różnego rodzaju typami zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie; wykazuje dbałość o poprawną interpunkcję zdania złożonego odróżnia mowę zależną od niezależnej),

- **słowotwórstwa** (rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny, tworzy rodzinę wyrazów, zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy)

- **zróżnicowanie języka** (rozumie znaczenie homonimów i wyróżnia środowiskowe odmiany języka)

- samodzielnie poszerza wiedzę językową.

IV SAMOKSZTAŁCENIE

- wyszukuje potrzebne informacje z encyklopedii i słowników (ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych, wyrazów obcych),
- wybiera niezbędne informacje ze spisu treści, indeksu, przypisów,
- uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki,
- wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i prawnych,
- analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej,
- rozwija swoje uzdolnienia poprzez udział w konkursach